

Literatuur:

Migranten geven nieuwe impuls aan de literatuur

De Duitse samenleving werd aan het einde van de twintigste eeuw multicultureler. Die culturele invloeden vonden ook hun weg in de literatuur. Migrantenliteratuur werd een belangrijke stroming.

De migratie naar Duitsland is sinds het eind van de 20e eeuw diverser geworden. Na de eerste golf van gastarbeiders uit met name Italië en Turkije kwamen er steeds meer migranten met zeer uiteenlopende achtergronden. Deze migratie heeft een enorme impuls gegeven aan de verjonging en verrijking van het Duitse literaire landschap. Zo zijn er bekende schrijvers afkomstig uit Turkije (Feridun Zaimoğlu, Emine Sevgi Özdamar), voormalige Oostbloklanden (Wladimir Kaminer, Ilija Trojanow en Radek Knapp), van de Balkan (Michael Stanišić en Nicol Ljubić) of uit Irak (Najem Wali, Abbas Khider en SAID).

Veel Duitse schrijvers met een migratieachtergrond weren zich ertegen dat hun werk onder de noemer migrantenliteratuur wordt 'weggezet'. Hierdoor zou het moeilijker worden mee te dingen naar de Duitse literatuurtop.

Migrantenliteratuur is een breed begrip. Het wordt gekenmerkt door transculturaliteit, dat betekent dat een verhaal wordt beïnvloed door meerdere culturen. Dit samenkomen van culturen gaat zelden zonder conflict. Er is in migrantenliteratuur sprake van een *cultural clash*. Elementen die in migrantenliteratuur vaak voorkomen, zijn verlies van de *Heimat* (het voormalige thuis), leven in een vreemde omgeving, zoeken naar identiteit en contactbreuken met vrienden en familie. De schrijvers bekijken de Duitse maatschappij vaak met andere ogen en verrijken de Duitse literatuur met invloeden uit andere culturen.

Veel geïmmigreerde schrijvers hadden in hun land van herkomst niet de mogelijkheid of de leeftijd om het schrijven als een beroep uit te oefenen en zijn pas in Duitsland gaan schrijven. Met Duitse migrantenliteratuur wordt over het algemeen literatuur aangeduid die niet in de moedertaal van de schrijver is geschreven, maar in het Duits.

Voor Duitse literatuur die de wisselwerking tussen culturen thematiseert, bestaat sinds 1985 de prestigieuze Adelbert von Chamisso-prijs. Bekende prijswinnaars zijn de Tsjech Michael Stavarič (2012), de Bosnier Saša Stanišić (2008) en de Irakees

SAID (2002). Maar niet alleen buitenlandse schrijvers kunnen de prijs in de wacht slepen, de twee winnende schrijfsters van 2016 zijn allebei in Duitsland geboren. Ook zij behandelen in hun verhalen en gedichten een *cultural clash*.

Een andere Duitse schrijfster die over dit thema schrijft, is Jenny Erpenbeck. In 'Gehen, ging, gegangen' (2015) behandelt ze de botsing van verschillende culturen als gevolg van de vluchtelingenstroom uit het Midden-Oosten en Afrika die in 2013 begon.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/1546/migranten-geven-nieuwe-impuls-aan-de-literatuur>